

UZNESENIE Z 32. MIMORIADNEHO SNEMU ZDRUŽENIA MIEST A OBCÍ SLOVENSKA

Senec 18. máj 2022

V stredu 18. mája 2022 sa v Senci uskutočnil mimoriadny 32. snem Združenia miest a obcí Slovenska. Jeho výsledky jednoznačne schválené delegátmi vyjadrujú rovnaký záujem a postoje reprezentácie miest a obcí vo vzťahu k stabilizácii a rozvoju miestnej územnej samosprávy. Reflektujú na ekonomický a sociálny vývoj situácie a navrhujú riešenia pre zlepšenie vážnej situácie.

Snem Združenia miest a obcí Slovenska

I. VOLÍ

Pracovné predsedníctvo mimoriadneho snemu:

TRÉGER Branislav, primátor mesta Liptovský Hrádok, predseda ZMOS

BRTÁŇ Radomír, starosta obce Košeca, prvý podpredseda ZMOS

GREGOR Štefan, primátor mesta Šahy, podpredseda ZMOS, predseda Komory miest

SÝKORA Michal, starosta obce Štrba, podpredseda ZMOS, predseda Komory obcí

KALIŇÁK Michal, ústredný riaditeľ Kancelárie ZMOS

Mandátovú komisiu v zložení:

BERECZK Oskár, starosta obce Dolný Bar

HABOVČÍK Marián, starosta obce Lenka

IVANČOVÁ Marcela, primátorka mesta Svidník

POBUDA Peter, starosta obce Mokry Háj

RUŠÍNOVÁ Iveta, primátorka mesta Krompachy

Návrhovú komisiu v zložení:

BABJAKOVÁ Nadežda, primátorka mesta Banská Štiavnica

BÁNOVČAN Ján, starosta obce Zábiedovo

FEHÉR Tibor, starosta obce Nový Život

KOVÁČOVÁ Božena, starostka obce Janova Lehota

MILECOVÁ Irena, primátorka mesta Tisovec

NEMEČEK Tomáš, starosta obce Pusté Sady

SAGAN Maroš, starosta obce Cífer

SZABÓ Eugen, primátor mesta Štúrovo

ZUBRICZKÝ Slavomír, starosta obce Jablonov nad Turňou

II. SCHVAĽUJE

- a) Program rokovania 32. mimoriadneho snemu Združenia miest a obcí Slovenska,

III. KONŠTATUJE, ŽE

- a) nástup ekonomickej krízy, ktorú zároveň nesprevádza systémová podpora územnej samosprávy, výrazne negatívne ovplyvňuje výkon miest a obcí, najmä plnenie ich zákonných povinností, zabezpečovanie všestranného rozvoja územia a prihliadanie na oprávnené potreby obyvateľov,
- b) pravidlá legislatívneho procesu sú ignorované či obchádzané, čo vedie k prijímaniu právnych predpisov bez prerokovania s predstaviteľmi miestnych samospráv a k degradácii miestnej územnej samosprávy Slovenskej republiky,
- c) presun kompetencií na mestá a obce sa uskutočňuje bez náležitého prechodného obdobia, bez analýzy ich vykonateľnosti či hospodárnosti, ekonomickej a finančnej analýzy, čím dochádza k porušovaniu článku 71 Ústavy SR v plnom rozsahu,
- d) v mestách a obciach sme zo strany vlády dlhodobo svedkami porušovania princípov a hodnôt Európskej charty miestnej samosprávy ako aj nevykonalnosti odporúčaní pre SR k jej dodržiavaniu zo strany Rady Európy. Uvedené potom narúša spoluprácu a hodnoty partnerstva, na ktorých má byť vzťah vlády a miestnej územnej samosprávy postavený,
- e) konanie vlády a parlamentu ide na úkor existenčných potrieb miest, obcí a ich obyvateľov. Nie sú rešpektované postupy legislatívneho procesu a vo výstupoch dialógu medzi miestnou územnou samosprávou a orgánmi štátnej správy absentujú legislatívne riešenia v prospech efektívneho výkonu kompetencií miest a obcí,
- f) mestá a obce si uvedomujú vážnosť súčasného stavu verejných financií a vyjadrujú skutočnú ochotu podieľať sa na riešení. Navrhované riešenia však nesmú byť na úkor miest a obcí, a najmä na úkor obyvateľov, ktorí v nich žijú.

IV. VYZÝVA

vládu Slovenskej republiky, aby urýchlene prijala za aktívnej účasti ZMOS konkrétne opatrenia na pomoc mestám a obciam:

- a) vo vzťahu k nárastu cien energií dofinancovala medziročný nárast cien energií nad nárast prevyšujúci úroveň 25 %, riešila problém spojený s obstarávaním energií v segmente miestnej územnej samosprávy, urýchlene zverejnila výzvy z Európskych investičných a štrukturálnych fondov a tiež Plánu obnovy a odolnosti SR, ktoré budú sledovať zavedenie energetického manažmentu a rozširovanie alternatívnych

energetických zdrojov pre miestne samosprávy. Rovnako žiadame rozšírenie regulácie cien energií, a to tak, aby nebol posudzovaný maximálny regulovaný objem energie vo vzťahu k jednotlivým miestnym samosprávam, ale vo vzťahu k ich jednotlivým budovám, v ktorých sú zabezpečované verejné služby,

- b) vo vzťahu k nárastu cien materiálov a služieb spôsobeného mimoriadnou situáciou, najmä stavebných materiálov, prijala opatrenia vo vzťahu k dofinancovaniu nárastu cien materiálov a služieb pre úspešné zrealizovanie zazmluvnených projektov EŠIF 2014 – 2020 do konca roka 2023,
- c) urýchlene prijala novú legislatívu v oblasti sociálnych služieb, a to v zmysle pripravovaných a schválených reformných zámerov, pričom odmietame snahy o centralizáciu výkonu originálnych pôsobností obcí cez ekonomické nástroje a účelové kritériá stanovené v zákonoch, tak ako sa tomu stalo v ostatnej veľkej novele zákona o sociálnych službách,
- d) prijala novú legislatívu v oblasti štátnej správy v školstve a školskej samospráve, a to v zmysle odstránenia protiústavného stavu, ktorý sa týka dofinancovania neverejných škôl a školských zariadení, pričom odmietame, aby obce a mestá ako predstavitelia verejnej správy, narábajúc s verejnými prostriedkami, financovali súkromných zriaďovateľov. Žiadame o posilnenie kompetencie Štátnej školskej inšpekcie, a to tak, aby výkon kontroly smeroval k okamžitej povinnosti nápravy nevyhovujúceho stavu a k zrušeniu tých škôl a školských zariadení, ktoré neposkytujú kvalitné vzdelávanie deťom, ale vykazujú znaky súkromného podnikania. Žiadame, aby sa prijali také legislatívne zmeny, ktoré zveria do rúk verejných zriaďovateľov škôl a školských zariadení kompetencie, ktorými budú vedieť zabezpečiť kvalitné vzdelávanie pre deti.
- e) prijala opatrenia k náprave a zosúladieniu legislatívy SR, ktorá na samosprávy presúva úlohy bez finančného krytia, s Európskou chartou miestnej samosprávy a s čl. 71 ods. 1 Ústavy SR,
- f) aby pri prijímaní novej legislatívy vždy zhodnotili dopady prijatých reforiem na mestá a obce, a to z hľadiska finančného krytia v zmysle pravidiel finančnej decentralizácie, ako i z hľadiska naplňania záväzkov vyplývajúcich z Európskej charty miestnej samosprávy.
- g) vyzýva a zároveň žiada poslancov Národnej rady SR, aby bez zbytočných prieťahov podporili návrh, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, a to v znení, ako bol predložený na rokovanie NR SR v druhom čítaní, vrátane pozmeňujúceho návrhu.

V. ZÁSADNE ODMIETA

- a) navrhovanú daňovo-odvodovú reformu, ktorá bola koncipovaná bez akejkoľvek diskusie so samosprávnymi stavovskými organizáciami a má preukázateľne negatívne dopady na mestá a obce,
- b) snahy o centralizáciu výkonu originálnych pôsobností obcí cez ekonomické nástroje a účelové kritériá stanovené v zákonoch,
- c) povinnosť obcí v súvislosti s novelou zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách s účinnosťou od 1. 1. 2022, ktorou sa zasiahlo do originálnych kompetencií miest a obcí najmä tým, že štát prikázal obciam a mestám uzatvárať obchodné, ale aj občianskoprávne vzťahy v súvislosti s prijatými zmenami vo veci spolufinancovania neverejných poskytovateľov sociálnych služieb obcí,
- d) povinnosť obcí financovať neverejných zriaďovateľov škôl a školských zariadení v zmysle novely zákona č. 596/2003 o štátnej správe v školstve a školskej samospráve s účinnosťou od 1. 1. 2022, ktorá bola prijatá bez akejkoľvek diskusie s mestami a obcami. Jej prijatím sa prehĺbila nespravodlivosť systému financovania škôl a školských zariadení. Súkromných a cirkevných zriaďovateľov v plnej miere financujú mestá a obce, a to zo svojich rozpočtov a z peňazí, ktoré sú ich vlastnými príjmami, a ktoré by mali byť použité na ich školy a školské zaradenia a na rozvoj ich komunít a územia,
- e) spôsob zmeny daňového bonusu, ktorý vedie k ďalšiemu znižovaniu príjmov samospráv.
- f) postupy Úradu pre verejné obstarávanie pri sankcionovaní samospráv za nadobudnutie nájomných bytov, nakoľko samosprávy postupovali výlučne podľa pokynov ústredných orgánov štátnej správy (MDV SR a ŠFRB) a zároveň odmieta kriminalizáciu predstaviteľov samospráv,
- g) prijímanie legislatívy a reforiem, ktoré nie sú finančne kryté, a ktoré nereflektujú na delenie kompetencií ako prenesených a originálnych najmä v oblasti financovania,
- h) verejné nepravdivé vyjadrenia predstaviteľov vlády na adresu samospráv, ako napríklad, že samosprávy tunelujú rozpočty rodín a podobne.

VI. ŽIADA

vládu Slovenskej republiky a poslancov Národnej rady Slovenskej republiky:

- a) aby v prípade, že bude schválené zvýšenie daňového bonusu a výnos z DPFO a ZČ v roku 2022 pre mestá a obce bude nižší ako predpokladaných 2.479 mld. Eur, sa vláda zaviazala dofinancovať tento rozdiel mestám a obciam, a to z prostriedkov štátneho rozpočtu; obdobne žiadame postupovať v roku 2023, ak bude v tomto roku výnos DPFO a ZČ nižší ako predpokladaných 2.682 mld. Eur,

- b) novelizovať zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách s účinnosťou od 1. 1. 2022 tak, aby sa legislatívne prinavrátil stav financovania neverejných poskytovateľov sociálnych služieb pred rok 2022,
- c) novelizovať zákon č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a to tak, aby financovanie neverejných škôl a školských zariadení bolo financované výlučne z rozpočtu Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky,
- d) zaviesť doložky súladu pripravovanej legislatívy s Európskou chartou miestnej samosprávy a prerokovanie všetkých novelizácií zákonov týkajúcich sa samosprávy povinne v rámci medzirezortného pripomienkového konania pred ich predložením do NR SR,
- e) pretransformovať poskytnutú pôžičku mestám a obciam z Ministerstva financií SR v dôsledku výpadku výnosu dane z príjmov fyzických osôb v roku 2020 na dotáciu,
- f) umožniť jednoduchšie a voľnejšie využívanie finančných prostriedkov z rezervného fondu v rozpočtoch miest a obcí,
- g) aby zabezpečila podstatné zjednodušenie procesu podávania a vyhodnocovania žiadostí o finančné prostriedky poskytované z fondov Európskej únie, rovnako ako i proces verejného obstarávania.

Snem Združenia miest a obcí Slovenska vo vzťahu k Rade ZMOS a k členským mestám a obciam

VII. U K L A D Á

Rade Združenia miest a obcí Slovenska

- a) presadzovať v Národnej rade Slovenskej republiky, vo vláde SR a v ústredných orgánoch štátnej správy plnenie požiadaviek z tohto uznesenia,
T: priebežne Z: predseda ZMOS
- b) zaoberať sa námetmi z diskusných príspevkov delegátov mimoriadneho snemu nezahrnutých do uznesenia snemu,
T: 7. september 2022 Z: Kancelária ZMOS
- c) vyhodnotiť plnenie uznesenia 32. mimoriadneho snemu ZMOS.
T: 30. jún 2022 Z: Kancelária ZMOS
- d) v prípade nesplnenia požiadaviek ZMOS schválených na 32. sneme, pripraviť po 30.6. 2022 v spolupráci s ďalšími samosprávnymi a profesnými organizáciami celoslovenský štrajk.

VIII. V Y Z Ý V A

členské mestá a obce ZMOS ako súčasť štrajkovej pohotovosti, ktorú ZMOS vyhlasuje od 19. mája 2022 do odvolania

- a) účelne medializovať sociálno-ekonomické dopady na miestnu územnú samosprávu,
- b) zabezpečiť realizáciu prenesených kompetencií iba do obdobia, ktoré je finančne kryté dotáciami poukazovanými štátom na tento výkon, teda v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách,
- c) symbolicky stiahnuť pred budovami mestských a obecných úradov obecné vlajky na pol žrde od 19. mája 2022 do 30. júna 2022,
- d) prioritne financovať kľúčové kompetencie miestnej územnej samosprávy. Financovať ostatné kompetencie v závislosti od disponibilných finančných prostriedkov.
- e) prerušiť, respektíve obmedziť komunikáciu s ústrednými orgánmi štátnej správy na bezprostredne nevyhnutné obdobie, kým vláda SR neprejaví vôľu konštruktívne vyjednávať o výzvach a požiadavkách prijatých v uznesení 32. mimoriadneho snemu ZMOS.